
Biologiske legemidler

SPRÅKSPALTEN

PETTER GJERSVIK

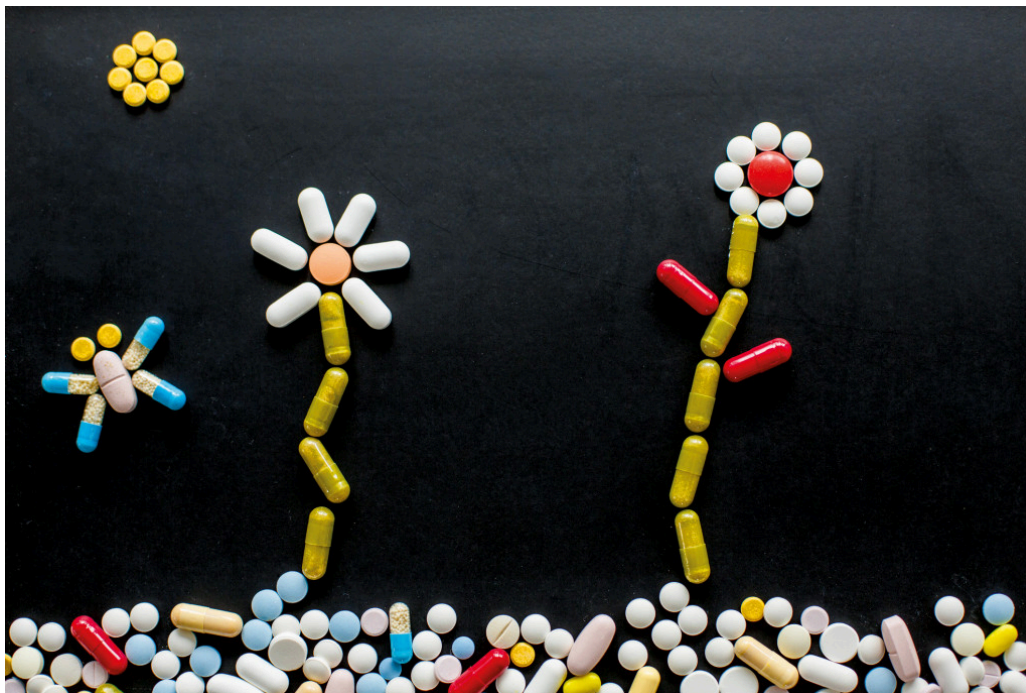
petter.gjersvik@medisin.uio.no

Petter Gjersvik er spesialist i hud- og veneriske sykdommer, professor ved Institutt for klinisk medisin, Universitetet i Oslo, og medisinsk redaktør i Tidsskriftet.

MICHAEL BRETTHAUER

Michael Bretthauer er spesialist i fordøyelsessykdommer, professor ved Universitetet i Oslo og overlege ved Oslo universitetssykehus.

En veletablert betegnelse på en gruppe legemidler er vanskelig å endre.

Illustrasjonsfoto: fotostorm/iStock

Legemidler som virker på spesifikke punkter i en inflammatorisk prosess, har revolusjonert behandlingen av revmatoid artritt, psoriasis, ulcerøs kolitt og andre inflammatoriske sykdommer. Slike legemidler kalles gjerne *biologiske legemidler* (engelsk: *biologics*) fordi de er produsert ved bruk av biologisk materiale. Av disse er monoklonale antistoffer som infliksimab og adalimumab kanskje de mest kjente.

Vi mener at betegnelsen biologiske legemidler er problematisk, bl.a. fordi den kan gi et feilaktig inntrykk av at disse legemidlene er «naturlige» og «milde». Saken dreier seg om mer enn semantikk (1, 2). I 2010 argumenterte vi i Tidsskriftets språkspalte for en annen betegnelse, *selektivt immunmodulerende legemidler*, som er en dekkende beskrivelse av midlenes virkningsmekanisme (3). Nesten ti år senere må vi konstatere at forslaget ikke har fått gjennomslag. Diskusjonen synes å være avblåst – egentlig kom den vel aldri i gang. Betegnelsen *biologiske legemidler* er nå så innarbeidet at det er både vanskelig og lite hensiktsmessig å motarbeide den. Betegnelsen er en direkte oversettelse og har tross alt et visst rasjonale: Legemidlene er fremstilt ved bruk av biologisk materiale.

Veletablerte betegnelser er vanskelig å endre. Direkte oversettelser fra engelsk vil ofte vinne frem fremfor velmente forsøk på å lage nye betegnelser som kan være mer presise, mer spesifikke, mer dekkende og/eller mer forståelige. Forklaringen kan være at slike betegnelser ofte er lengre, mer kompliserte og ligger for langt vekk fra originalen. Enkle betegnelser vinner nesten alltid frem fremfor kompliserte. *Biologiske legemidler* versus *selektivt immunmodulerende legemidler* er et eksempel på det.

Biologisk behandling?

Veien fra biologiske legemidler til *biologisk behandling* er ikke lang. Også denne betegnelsen kan problematiseres, ettersom *all* legemiddelbehandling er biologisk: alle legemidler, uansett opphav, tilføres kroppen for å endre biologiske prosesser ved sykdom. I psykiatrien omtales ikke-psykologiske behandlingsmetoder, f.eks. legemidler og elektrokonvulsiv behandling (ECT), som biologisk behandling (4). Utenfor medisinen omtales behandling av organisk avfall som biologisk behandling. Ved nettsøk med «biologisk behandling» som søkeord kommer Miljødirektoratets omtale av «biologisk behandling [...] for å ta vare på ressursene i organisk avfall, matavfall, hageavfall og treflis» høyt opp (5). Der står det bl.a. at «biologisk behandling kan føre til luktulempere for omgivelsene og forurensende avrenning». Det gjør – oss bekjent – ikke bruk av biologiske legemidler.

«Gode oversettelser kjennetegnes av at de blir tatt i bruk»

Likevel er det grunn til å tro at også betegnelsen biologisk behandling om bruk av biologiske legemidler har satt seg. Betydningen av *biologisk behandling* vil være avhengig av hvilken sammenheng betegnelsen brukes i: inflammatorisk

sykdom, psykisk sykdom eller avfallshåndtering. Ved omtale av inflammatoriske sykdommer vil vi likevel anbefale å skrive *bruk av biologiske legemidler* fremfor *biologisk behandling*, så er man på den sikre siden.

Biotilsvarende legemidler

Det er ikke mulig å lage helt like kopipreparater av biologiske legemidler. Slike kopier vil kunne avvike noe i sin molekylære oppbygning, men de biologiske og kliniske effektene vil være de samme. Slike preparater omtales i engelskspråklig faglitteratur som *biosimilar pharmaceuticals*, *biosimilar drugs* eller kun *biosimilars*. Legemiddelverket foreslo i 2009 å oversette disse uttrykkene med *biotilsvarende legemidler* (6), og denne oversettelsen synes å ha slått godt an (7). Dette viser at oversettelser av nye medisinske uttrykk på engelsk må være enkle, godt gjennomtenkte og klinge godt for å bli akseptert. Gode oversettelser kjennetegnes av at de blir tatt i bruk.

LITTERATUR

1. Korwek EL. What are biologics? A comparative legislative, regulatory and scientific analysis. *Food Drug Law J* 2007; 62: 257–304. [PubMed]
2. Rader RA. (Re)defining biopharmaceutical. *Nat Biotechnol* 2008; 26: 743–51. [PubMed][CrossRef]
3. Gjersvik P, Bretthauer M. Unngå biologiske legemidler. *Tidsskr Nor Legeforen* 2010; 130: 1846–7. [CrossRef]
4. Store medisinske leksikon. Biologisk behandling. https://sml.sn.no/biologisk_behandling Lest 24.3.2019.
5. Miljødirektoratet. Biologisk behandling. <https://www.miljodirektoratet.no/no/Tema/Avfall/Avfallsbehandling/Biologisk-behandling/> Lest 24.1.2019.
6. Gjersvik P, Madsen S. Biotilsvarende legemidler. *Tidsskr Nor Legeforen* 2015; 135: 962. [PubMed][CrossRef]
7. Goll GL. Biotilsvarende legemidler – like gode, mye billigere. *Tidsskr Nor Legeforen* 2019; 139. doi: 10.4045/tidsskr.19.0051. [PubMed][CrossRef]

Publisert: 23. september 2019. *Tidsskr Nor Legeforen*. DOI: 10.4045/tidsskr.19.0102
Opphavsrett: © Tidsskriftet 2026 Lastet ned fra tidsskriftet.no 20. juni 2026.